

MRF 2024.32

Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 16. januar 2024, j.nr. 22/05872

Fredningsnævnets afslag på dispensation fra fredning til minivådområde ændret til en dispensation, da fredningen ikke var til hinder for terrænændringer til forbedring af den landbrugsmæssige drift, og da minivådområdet havde et naturforbedrende formål og tjente til opfyldelse af vandrammedirektivets krav til at forbedre vandmiljøet.

Fredningsnævnet for Sydjylland, sydlig del, meddelte den 22. april 2022 afslag på dispensation fra en fredning af dele af Løjt Land fra 1982 til etablering af et minivådområde på E's ejendom. Af fredningskendelsens § 1 fremgik, at fredningen havde til formål at forhindre eller endog sikre fredningsmyndigheden et indseende med foranstaltninger, som kunne komme i konflikt med landskabelige og kulturhistoriske værdier, og af § 2 fremgik, at der ikke måtte foretages terrænændringer, men at fredningen ikke var til hinder for terrænændringer til forbedring af driften af en landejendom. Minivådområdet, der efter det ansøgte skulle udgøre ca. 6.200 m² af en samlet ejendom på ca. 16 ha, havde til formål at reducere kvælstof- og fosforudledning fra de omkringliggende marker og bidrage til opfyldelse af miljømålene fastsat som led i den danske gennemførelse af vandrammedirektivet. Minivådområdet skulle bestå af dybe og lavvandede bassiner med åbent vandspejl og ligge i omtrent samme terrænkote som det laveste punkt i området. Projektet ville give ca. 7.000-8.000 m³ overskudsjord, der skulle fordeles over 1,5 ha af de omkringliggende marker i lag på op til 50 cm, hvilket dog ville fremstå naturligt set i forhold til det i forvejen kuperede landskab. Fredningsnævnet begrundede afslaget på dispensation med, at der ikke tidligere havde været vandhuller eller søer på lokaliteten, hvorfor minivådområdet ville udgøre et fremmedelement i landskabet og medføre en væsentlig indvirkning på kystlandskabet i området. Ca. halvdelen af E's ejendom

var beliggende inden for strandbeskyttelseslinjen, og det fremgik af fredningsnævnets sagsfremstilling, at Kystdirektoratet havde meddelt E afslag på dispensation fra strandbeskyttelseslinjen til minivådområdet. Afslaget på dispensation fra fredningen blev påklaget af E, der navnlig anførte, at minivådområdet bidrog til opfyldelse af vandrammedirektivet, hvorfor der forelå en samfundsmæssig interesse i det ansøgte, som kunne begrunde dispensation, og at det ansøgte ikke var i strid med fredningens formål, idet dette ikke var af en sådan karakter, at det ville være i konflikt med områdets landskabelige og kulturhistoriske værdier. Miljø- og Fødevarerklagenævnet (formanden) fandt, at en dispensation ikke ville være i strid med fredningens formål. Herefter fandt nævnet, at der burde meddeles dispensation fra fredningen efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til det ansøgte minivådområde. Nævnet lagde herved vægt på, at fredningsbestemmelsen ikke havde til formål at hindre enhver tilstandsændring, men derimod at sikre en hensigtsmæssig og kontrolleret udvikling af landbrugserhvervet i overensstemmelse med områdets særlige kvaliteter. Fredningen var derfor ikke til hinder for terrænændringer til forbedring af driften af en landbrugsejendom. Videre lagde nævnet vægt på minivådområdets naturforbedrende formål, det forhold, at det tjente til opfyldelse af forpligtelser efter vandrammedirektivet, samt at overskudsjord skulle spredes, så terrænændringen var mindst mulig. På den baggrund ændrede nævnet afslaget til en dispensation.

Kommentar: Miljø- og Fødevarerklagenævnets ændring af fredningsnævnets afslag på dispensation fra fredningen til en dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 50 skulle have været ledsaget af en screening efter habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 1, og § 10 fra klagenævnet, da der ikke ses at være oplysninger om, at fredningsnævnet havde gennemført en sådan screening, jf. f.eks. **MRF 2023.147 Mfk** og **MRF 2023.174 Mfk** vedr. dispensationer fra naturbeskyttelseslovens §§ 3 og 15. Dette gælder, selv om projektet fortsat vil kræve dispensation fra strandbeskyttelseslinjen fra Kystdirektoratet og landzonetilladelse fra kommunen, da pligten til screening (væsentlighedsvurdering) i habitatbekendtgørelsen gælder for alle de afgørelser, der er truffet efter de i bekendtgørelsens §§ 8 og 9 anførte regler. Se også **MRF 2023.303 Mfk**, hvor fredningsnævnets dispensation blev ophævet, fordi der ikke var gennemført screening efter habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 1.

Ændring af afgørelse om afslag på dispensation til anlæggelse af minivådområde inden for fredning i Aabenraa

Sag: 22/05872

Dato: 16. januar 2024

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 78, stk. 3.[\[1\]](#)

Miljø- og Fødevareklagenævnet ændrer Fredningsnævnet for Sydjylland, sydlig dels afgørelse af 22. april 2022 om afslag på dispensation til anlæggelse af et minivådområde inden for fredning på matr.nr. [PN1] Barsmark, Løjt, beliggende [A1], 6200 Aabenraa, til en dispensation.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17, stk. 1 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet[\[2\]](#) og gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 6.[\[3\]](#) Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 5. maj 2022 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af ejendommens ejer.

Klager har navnlig anført, at

- fredningsnævnet tidligere har meddelt dispensation til et lignende projekt tæt på det ansøgte,
- det ansøgte grundet placering og udformning ikke vil fremstå markant i området, og
- fredningsnævnet fejlagtigt har lagt Kystdirektoratets vurdering i forhold til strandbeskyttelseslinjen til grund for sin egen afgørelse.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.3.

2. Sagens oplysninger

2.1 Ejendommen/området

Ejendommen matr.nr. [PN1] Barsmark, Løjt har et areal på ca. 16 ha og består hovedsageligt af åben mark.

Området omkring matriklen består ligeledes af åbne marker adskilt af levende hegn. Umiddelbart øst for ejendommen ligger stranden ud til Østersøen.

Cirka halvdelen af ejendommen er omfattet af strandbeskyttelseslinjen mod Østersøen.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 20. oktober 1982 om fredning af dele af Løjt Land i Åbenrå Kommune.^[4] Fredningen har til formål at forhindre eller dog sikre fredningsmyndighederne et indseende med foranstaltninger, som kan komme i konflikt med landskabelige og kulturhistoriske værdier, der knytter sig til området. Fredningen indeholder blandt andet forbud mod terrænændringer.

2.2 Den påklagede afgørelse

Fredningsnævnet for Sydjylland, sydlig del har den 22. april 2022 meddelt afslag på dispensation til anlæggelse af et minivådområde på ejendommen.

Ansøgningen er indgivet af ejendommens ejer og vedrører dispensation til et minivådområde på ca. 6.200 m² til reduktion af bl.a. nitrogen- og

fosforudledningen fra de omkringliggende marker, hvilket vil bidrage til implementeringen af EU's vandrammedirektiv.

Minivådområdet vil ifølge ansøgningsmaterialet have et opland på 60 ha, og skal være på mindst 1% af oplandets størrelse for at opnå den ønskede effekt. Minivådområdet etableres med henholdsvis dybe og lavvandede bassiner. De lavvandede bassiner vil få en dybde på ca. 30 cm, mens de dybe bassiner vil få en maksimal dybde på 1 m og forventes at ville have et åbent vandspejl. På afstand vil minivådområdet dermed fremstå som en sø eller et mindre vådområde. En eksisterende betonbrønd vil endvidere blive erstattet af en ny udløbsbrønd, og der vil blive anlagt et iltningssassin med sten i, som vandet ledes igennem, inden det ledes til eksisterende vandløb. Brinkerne skal etableres med en hældning på 30 grader af hensyn til sikkerheden og dyrelivet. Vandspejlet forventes at ligge i nogenlunde samme terrænkote som det laveste punkt i området.

Der skal afgraves ca. 7000-8000 m³ jord i forbindelse med projektet. Jorden vil blive spredt over ca. 1,5 ha i lavninger på de omkringliggende marker, og vil blive jævnt fordelt, så det ifølge ansøgningen vil se naturligt ud uden synlige og klare terrænhævninger i landskabet, som i forvejen er meget kuperet. Der vil blive udlagt jord i lag op til 50 cm.

Minivådområdet vil være synligt fra en nærliggende grusvej mod syd, men vil ikke være synligt fra kysten. Ansøgningen indeholder en række billeder af projektområdet.

Endelig er der i ansøgningen henvist til, at fredningsnævnet tidligere har meddelt dispensation til et minivådområde på ca. 5.000 m² på den nærliggende matr.nr. [PN2] Barsmark, Løjt. [\[5\]](#)

Det fremgår af sagsfremstillingen i fredningsnævnets afgørelse, at Kystdirektoratet den 10. marts 2022 har meddelt afslag på anlæggelse af minivådområdet inden for strandbeskyttelseslinjen. Kystdirektoratet har blandt andet lagt vægt på, at minivådområdet efter Kystdirektoratets opfattelse er et teknisk anlæg, der udgør et fremmedelement og vil medføre en væsentlig påvirkning af kystlandskabet, der generelt er åbent og uberørt uden større tekniske installationer eller naturlige afskærmninger omkring det ansøgte.

Fredningsnævnet har ved sin afgørelse lagt vægt på, at der ikke tidligere har været vandhuller eller søer på lokaliteten. Minivådområdet vil dermed efter fredningsnævnets vurdering være et fremmedelement i landskabet og medføre

en væsentlig påvirkning af kystlandskabet i området. Den omstændighed, at fredningsnævnet tidligere har meddelt dispensation til et minivådområde på en anden lokalitet, har ikke kunnet føre til andet resultat. Fredningsnævnet har tillige lagt vægt på mulige alternative placeringer for minivådområdet.

2.3 Klagens indhold

Klager har anført, at minivådområder bidrager til opfyldelsen af EU's vandrammedirektiv, og der således er en samfundsmæssig interesse i anlæggelsen af det ansøgte. Dette er ifølge klager afspejlet i Landbrugsstyrelsens særligt opsatte tilskudsordning på området. Klager har i den forbindelse videre anført, at det fremgår af kommentarerne til naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, at samfundsmæssig nødvendighed kan tillægges en vis vægt, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål.

Klager har endvidere henvist til, at fredningsnævnet – som angivet ovenfor – ved afgørelse af 22. maj 2019 har meddelt dispensation til et andet minivådområde 300 meter fra det ansøgte. Fredningsnævnet vurderede dengang, at anlæggelsen ikke var i strid med fredningens formål, og at terrænændringen ikke var af en sådan karakter, at det ville komme i konflikt med områdets landskabelige og kulturhistoriske værdier. Det daværende vådområde var på ca. 5.000 m², og jorden blev spredt på tilsvarende vis, som der er ansøgt om i den aktuelle sag. Det aktuelle minivådområde vil til sammenligning have et mindre brinkanlæg og mere terrænnært vandspejl end det, der allerede er meddelt dispensation til.

Herudover har klager anført, at det ikke er muligt at placere det ansøgte uden for fredningen på grund af kravene til oplandsstørrelsen. Projektområdet er desuden generelt vådt, og da der er tale om lavtliggende arealer, har der formentlig allerede stået blankt vand i perioder, når arealet har været afgræsset eller slået om sommeren.

Endelig har klager anført, at fredningsnævnet synes at have tillagt Kystdirektoratets afgørelse og begrundelse afgørende vægt ved fredningsnævnets egen afgørelse. Således har fredningsnævnet gengivet størstedelen af Kystdirektoratets begrundelse i sin egen afgørelse. Da fredningen og strandbeskyttelseslinjen varetager forskellige hensyn, bør afgørelserne og begrundelserne dog ikke have betydning for hinanden.

3. Miljø- og Fødevarerklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1 Miljø- og Fødevarerklagenævnets bemærkninger

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet meddele dispensation fra en fastsat eller foreslået fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1 samt hel eller delvis ophævelse af en fredning kan efter stk. 5 kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 20. oktober 1982 om fredning af dele af Løjt Land i Åbenrå Kommune.

Om fredningens formål fremgår følgende af fredningens § 1:

”§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål at forhindre eller dog sikre fredningsmyndighederne et indseende med foranstaltninger, som kan komme i konflikt med landskabelige og kulturhistoriske værdier, der knytter sig til området.”

Af fredningsbestemmelserne fremgår blandt andet følgende:

”§ 2. Terrænændringer m.v.

Der må ikke foretages terrænændringer, herunder ved opfyldning, planering eller afgravning. Søer, moser, vandhuller og andre udyrkede arealer, der konstant eller i en større del af året er vandfyldt, må således ikke opfyldes, og deres tilstand må heller ikke ændres på anden måde. Fredningen er dog ikke til hinder for, at der i øvrigt foretages terrænændringer til forbedring af driften af en landbrugsejendom, eller at grusforekomster i jorden udnyttes af ejeren til eget brug under forudsætning af, at denne udnyttelse ikke kræver tilladelse efter råstofloven.”

Om baggrunden for fredningen fremgår det, at den er vedtaget efter forslag fra Danmarks Naturfredningsforening med tilslutning af et stort antal daværende lodsejere, der ønskede at sikre bevarelsen af området som en landskabelig helhed. Om Overfredningsnævnets begrundelse for at vedtage fredningen

fremgår det, at området rummer betydelige landskabelige og kulturhistoriske værdier, og at den almindeligt gældende lovgivning ikke indeholder bestemmelser, der gjorde det muligt at tilpasse udviklingen i landbrugserhvervet til de særlige krav, der må stilles til et område som det omhandlede.

Overfredningsnævnet fandt herefter, at området burde undergives fredning med bestemmelser, der sikrer fredningsmyndighederne et indseende med væsentlige indgreb i landskabets tilstand på fredningstidspunktet.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder, at det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål. Nævnet skal herefter tage stilling til, om der skal meddeles dispensation til det ansøgte efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder, at der bør meddeles dispensation til det ansøgte. Nævnet har lagt vægt på, at fredningen ifølge sin formålsbestemmelse og baggrund ikke har til formål helt at hindre enhver tilstandsændring, men derimod at sikre en hensigtsmæssig og kontrolleret udvikling af landbrugserhvervet i overensstemmelse med områdets særlige kvaliteter. Nævnet bemærker i den forbindelse tillige, at fredningen ikke er til hinder for, at der foretages terrænændringer til forbedring af driften af en landbrugsejendom, jf. fredningens § 2.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har endvidere lagt vægt på, at det ansøgte tjener et naturforbedrende formål samt til opfyldelsen af vandrammedirektivet.

Endelig har Miljø- og Fødevarerklagenævnet lagt vægt på, at det ansøgte har en beskeden størrelse i forhold til det omgivende landskab, at det skal placeres lavt i terrænet og dermed delvis skjult, samt at den overskydende jord vil blive spredt således, at terrænændringen minimeres.

3.2 Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevarerklagenævnet ændrer Fredningsnævnet for Syddjylland, sydlig dels afgørelse af 22. april 2022 om afslag på dispensation til anlæggelse af et minivådområde inden for fredning på matr.nr. [PN1] Barsmark, Løjt, beliggende [A1], 6200 Aabenraa, til en dispensation.

---

[1] Lovbekendtgørelse nr. 1392 af 4. oktober 2022 om naturbeskyttelse.

[2] Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

[3] Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevarerklagenævnet mv.

[4] <https://www2.blst.dk/nfr/07329.00.pdf>.

[5] Fredningsnævnets sagsnr.: FN-SJS-16/2019

Lovområder:

NBL - fredningsområdet

